

ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อการออมของประชาชน

The Impact of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Outbreak on People's Savings

สุพรรณรัตน์ มาศรีรัตน์¹ ประสิทธิ์ชัย เดชขำ²
Supannarat Masarat, Prasittachai Dechkham

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) ศึกษาระดับผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้ และการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมของประชาชน 2) เปรียบเทียบการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมของคนไทยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมของคนไทยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมอยู่ในระดับปานกลาง

2) ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมในด้านบัญชีคิดในใจต่างกันโดยประชาชนกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่ามีการคิดในใจสูงกว่ากลุ่มประชาชนที่มีอายุมากกว่า และกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมต่างกันโดยกลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นกลุ่มที่มีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ ส่วนประชาชนที่มีเพศและรายได้ต่างกันมีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมไม่แตกต่างกัน

3) ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้มีความสัมพันธ์ต่อการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออม ($r=2.19$)

คำสำคัญ (Keywords) : ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้; การคิดเชิงบัญชีเพื่อการออม

Abstract

This research had three objectives: 1) study the level of impact of the Coronavirus 2019 (COVID-19) outbreak on income and mental accounting for people's savings; 2) compare the mental accounting for saving of Thai people classified by personal factors; and 3) study the relationship between the impact of the Coronavirus 2019 (COVID-19) and mental accounting for Thai people. The sample was 400 people of working age in Bangkok. The results showed as following.

1) The impact of the coronavirus 2019 (COVID-19) outbreak on overall income is at a high level, and the mental accounting for savings is moderate.

Received: 2022-02-11 Revised: 2022-02-18 Accepted: 2022-02-22

¹ อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี วิทยาลัยอินเทอร์เทคลำปาง Lecturer Faculty of Business Administration and Technology, Lampang Inter-Tech College. E-mail: supannarat@lit.ac.th

² อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี วิทยาลัยอินเทอร์เทคลำปาง Lecturer Faculty of Business Administration and Technology, Lampang Inter-Tech College. E-mail: Prasittachai@lit.ac.th

2) The sampling of different ages had different mental accounting in savings: the younger group was more thoughtful than the older counterpart; and groups of people with different occupations had different mental accounting for savings. The group of government officials/state enterprise employees had lower mental accounting for savings than other groups. As for people of different sexes and incomes, there were no differences in mental accounting for saving.

3) The impact of the Coronavirus 2019 (COVID-19) outbreak on income had the relationship with the mental accounting for savings ($r=2.19$).

Keywords: The impact of the coronavirus disease 2019 (COVID-19) outbreak on income;

Mental accounting for savings

บทนำ (Introduction)

การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างรุนแรง และเป็นวงกว้าง ทำให้เศรษฐกิจโลกซึ่งรวมถึงประเทศไทยจะเข้าสู่ภาวะถดถอยอย่างมาก จะเห็นได้ว่าในช่วงที่ผ่านมา มีหลายธุรกิจต้องปิดตัวเองลง หรือต้องพยุ่งตัวเองให้อยู่รอด ด้วยการปรับลดค่าใช้จ่ายลง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ไม่ว่าจะเป็นการเริ่มขอความร่วมมือ ให้สลับกันลาหยุดแบบไม่รับเงินเดือน ขอปรับลดเงินเดือน หรือบางธุรกิจถึงกับเลิกจ้างพนักงาน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้พนักงานไม่มั่นใจว่าจะสามารถดำเนินชีวิตและมีฐานะการเงินเป็นปกติ จนสามารถผ่านพ้นวิกฤติการณ์นี้ได้หรือไม่ และในภาวะเศรษฐกิจจะเข้าสู่ภาวะถดถอยอาจส่งผลให้ประชาชนตระหนกและเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนการเงินมากขึ้นในสถานการณ์ของโลกปัจจุบันที่มีความไม่แน่นอนทั้งในเรื่องของการเกิดโรคระบาดและภัยพิบัติต่างๆ ส่งผลให้คนที่รู้จักออมไม่ได้รับผลกระทบมากนักตรงข้ามกับคนที่ไม่ได้เก็บออม

ในส่วนของนโยบายการออมของชาติมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างมากผลงานวิจัยที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นว่าการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดจะลดลง หากประเทศมีระดับการออมของชาติสูงและมีการลงทุนในสินทรัพย์รัฐบาล ดังเช่น ประเทศญี่ปุ่นและเยอรมนี ความเชื่อมั่นของการลงทุนต่างชาติสูงขึ้น สัดส่วนการก่อหนี้ต่างประเทศต่ำลง อันส่งผลให้การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดลดลง (Friend, 1985; Summers, 1985) ประโยชน์ของการออมต่อเศรษฐกิจในแง่ที่ว่า การออมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นการกำหนดการลงทุน การผลิตของประเทศ และการจ้างงาน การออมช่วยเสริมสร้างความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและลดความผันผวนทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการออมในระดับสูงจะทำให้การลงทุนในประเทศไม่จำเป็นต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศ อีกทั้งยังช่วยลดช่องว่างระหว่างการออม และการลงทุนรวมทั้งการออมยังช่วยในการพัฒนาตลาดทุน โดยการออมเงินในระบบเป็นการระดมเงินต้นทุนต่ำ

ทั้งนี้การออมในระดับครัวเรือนถือเป็นการออมระดับจุลภาค เมื่อเทียบกับการออมในภาพรวมของประเทศโดยร้อยละ 34 ของการออมสุทธิ ในประเทศเป็นการออมจากภาคครัวเรือน (ประธาน จิวจินดา, 2562) หากครัวเรือนมีระดับหนี้สินครัวเรือนสูงก็จะส่งผลให้การออมครัวเรือนลดลงความมั่นคงในชีวิตของครัวเรือนก็ลดลงไปด้วย ดังนั้น รัฐบาลต้องสนับสนุนการเพิ่มฐานรายได้ให้มั่นคงและสร้างพฤติกรรมออมให้ประชาชน ทั้งกับกลุ่มที่มีการออมอยู่แล้วและกับกลุ่มเป้าหมายที่ยังมีระดับการออมไม่เพียงพอเพื่อยกระดับการออมครัวเรือนและความมั่นคงในชีวิตของประชาชนให้มากขึ้น ควบคู่กับส่งเสริมการออมภาคธุรกิจเอกชน

และภาครัฐ เพื่อให้การออมรวมของประเทศเพียงพอต่อการลงทุนของประเทศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อการออมของประชาชน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้ และการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมของประชาชน
2. เพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมของคนไทยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับ การคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมของคนไทย

การพัฒนารอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย

(Conceptual Framework and Hypothesis Development)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนารอบแนวคิดในการวิจัยด้วยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระดับผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019) ที่มีต่อรายได้ ผู้วิจัยได้ทบทวน ทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้ถาวร โดยจำแนกการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของรายได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) การเปลี่ยนแปลงรายได้ปัจจุบันเป็นการชั่วคราว (Temporary Current Shocks) 2) การเปลี่ยนแปลงรายได้เป็นการถาวร (Permanent Shocks) และ 3) การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงรายได้ในอนาคต (Anticipated Future Shocks) ซึ่งการคาดการณ์แต่ละประเภทจะมีผลกระทบต่อการออมต่างๆ กัน

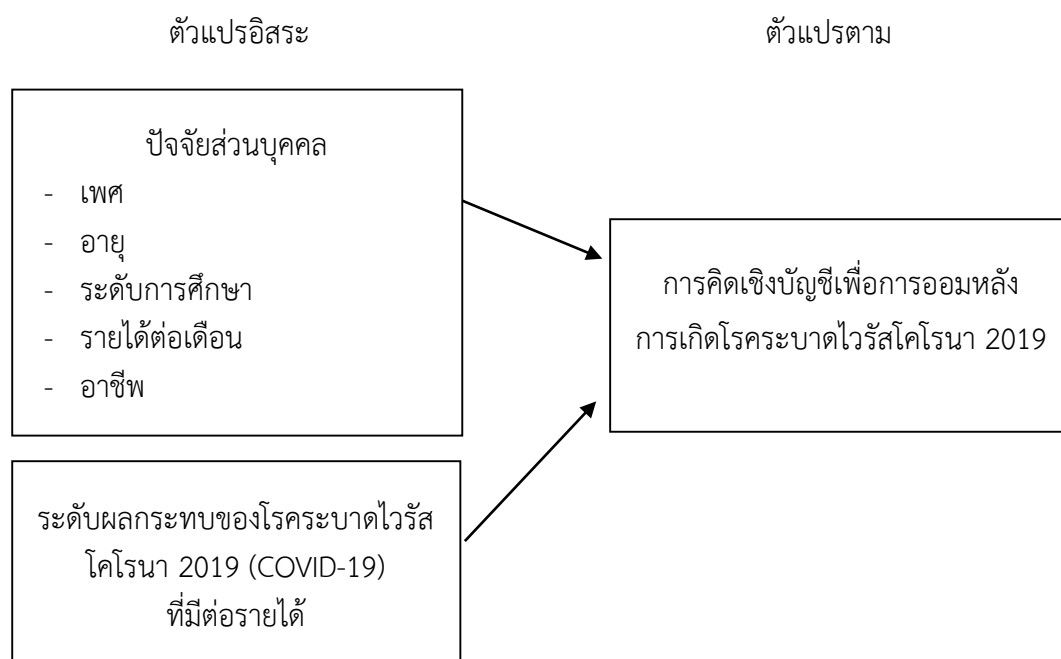
การออม เป็นการเก็บเงินรายได้ไว้โดยไม่ได้นำไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ทั้งนี้การเก็บเงินรายได้ไว้นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้จ่ายในอนาคต พฤติกรรมที่แสดงถึงการออมคือการเก็บหอมรอมริบหรือ “กัน” เงินรายได้ หรือนำไปใช้อย่างระมัดระวัง ส่วนการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออม คือ กระบวนการทางความคิดเกี่ยวกับผลกระทบของต้นทุนจมที่มีต่อการตัดสินใจ ซึ่งกระบวนการคิดเชิงบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนจมเกิดขึ้นจากจิตของคน จะทำการรับรู้ต้นทุนจม ด้วยการบันทึกเช่นเดียวกับการบันทึกการรายการค้าที่เกิดขึ้นในธุรกิจ เป็นการบันทึกความพอใจหรือไม่พอใจอันเนื่องมาจากการใช้จ่าย เป็นการรับรู้ผลได้หรือผลเสีย (Thaler, 1980: 48) โดย Thaler (1990: 194)

สรุปไว้ว่าการคิดเชิงบัญชีมีส่วนประกอบอยู่ 3 ส่วน ได้แก่ 1) การตัดสินใจโดยใช้การคิดเชิงบัญชี เป็นการประเมินผลลัพธ์ของสถานการณ์ต่าง ๆ และ แนวทางการตัดสินใจในแต่ละสถานการณ์รวมถึงการจดจำ การประเมินผลลัพธ์และแนวทางการตัดสินใจมาเป็นประสบการณ์เพื่อใช้ในการตัดสินใจซื้อขายแลกเปลี่ยนกับ ธรรมชาติประโยชน์ที่ได้ 2) บัญชีคิดในใจ ซึ่งเป็นระบบการคิดที่นำมาใช้โดยการจัดแบ่งประเภทกระแสเงินหรือการจัดทำงบประมาณ (Budgeting) เป็นการจัดสรรเงินที่ได้รับมาและใช้จ่ายไปออกเป็นหมวดหมู่ เช่น ค่าอาหาร ค่าที่อยู่อาศัย หรืออื่นๆ 3) ความคิดต่อขอบเขตของปัญหาและใช้การคิดเชิงบัญชีอย่างยืดหยุ่น เป็นส่วนประกอบที่ชี้ให้เห็นถึงความไม่คงเส้นคงวาของการวิเคราะห์ปัญหาที่ส่งผลต่อตัวเลือก ซึ่งเกิดจากการนำ การคิดเชิงบัญชีไปใช้อย่างยืดหยุ่น ความคิดต่อขอบเขตของปัญหานี้มีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการ ได้แก่ 1) การพิจารณาปัญหานั้นในลักษณะที่เป็นปัญหาเดียวหรือปัญหารวมหลาย ๆ ปัญหา 2) กรอบเวลาในการ ประเมินผลปัญหา 3) ผลของการตัดสินใจที่แตกต่างกันเมื่อเปลี่ยนจำนวนครั้งในการตอบปัญหานั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019) ที่มีต่อรายได้กับการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออม

ข้อมูลจากหลายๆ ประเทศบ่งชี้ว่า เงินออมปรับสูงขึ้นมากที่สุดในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 ซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 เป็นวงกว้าง ข้อมูลเงินออมในยุโรปที่ถูกเก็บโดยธนาคารกลาง (ECB) บ่งชี้ว่าอัตราการออมของครัวเรือนในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 อยู่ในระดับสูงที่สุดนับตั้งแต่ปี 2542 ที่ร้อยละ 25 ของรายได้ครัวเรือน หลังจากนั้นเงินออมก็ปรับลดลงในไตรมาสที่ 3 หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลายลง ก่อนที่จะปรับเพิ่มขึ้นอีกครั้งในช่วงที่เกิดการระบาดระลอก 2 ในไตรมาส 4 ซึ่งข้อมูลเงินออมในประเทศอื่นๆ ที่ถูกจัดเก็บโดย OECD ก็บ่งชี้ไปในทิศทางเดียวกัน สำหรับเงินออมของไทยนั้นพบว่า นับตั้งแต่เดือนมีนาคม 2563 ถึงเดือนพฤษภาคม 2564 ปริมาณเงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์มีอัตราการขยายตัว (%YOY) เฉลี่ยต่อเดือนสูงถึงร้อยละ 8.7 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยระหว่างปี 2558-2562 ที่อยู่เพียงร้อยละ 3.9 ทำให้ในเดือนพฤษภาคม 2564 เงินฝากทั้งระบบของไทยปรับสูงขึ้นจากช่วงก่อนวิกฤติ COVID-19 (เดือนกุมภาพันธ์ 2563) ถึง 1.78 ล้านล้านบาท (วชิรวัฒน์ บานชื่น, 2564) และจากผลการวิจัยที่ผ่านมาในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาเรื่อง “คิดใหม่ ไทยก้าวต่อ” เพื่อการขับเคลื่อนสังคมไทยหลังวิกฤตการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาในบทบาทของมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ พบว่าถ้าหากย้อนเวลากลับไปได้ จะเตรียมตัวอย่างไรก่อนเกิดโรคระบาดโควิด ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า จะเก็บออม (กุลทิพย์ ศาสตรระจุ และคณะ, 2564: 135) โดยจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดและสมมติฐานในการวิจัยได้ ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ ต่างกันมีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมหลังการเกิดโรคระบาดโควิดแตกต่างกัน
2. ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้มีความสัมพันธ์ต่อการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้เนื้อหาที่ศึกษาประกอบด้วยระดับผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้ และการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมหลังการเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019
 - 1.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คนวัยทำงานที่มีงานทำในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 400 คน โดยได้คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการกำหนดค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% โดยการใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1973: 727-728)
 - 1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คนวัยทำงานที่มีงานทำ ในเขตกรุงเทพมหานคร
 - 1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการศึกษาตั้งแต่ เดือน สิงหาคม 2563 ถึง พฤษภาคม 2564
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน
 - ตอนที่ 2 ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้
 - ตอนที่ 3 การคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมหลังการเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019

โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับ จากมาตรวัดของ Rensis Likert ซึ่งกำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้ 5 คือ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด 4 คือ ระดับความคิดเห็นมาก 3 คือ ระดับความคิดเห็นปานกลาง 2 คือ ระดับความคิดเห็นน้อย 1 คือ ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ด้วยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของคอน บราค (Cronbach, 1990: 202-204) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .95 (ซึ่งมีค่ามากกว่า .70) ดังนั้น แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น และเชื่อถือได้
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามแบบออนไลน์เนื่องจากสถานการณ์โควิดจึงใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์
 - 3.2 เก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ทำการจัดเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลและนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา (Descriptive Analysis) และทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยสถิติ t-test, F-test และค่าความสัมพันธ์ (r)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาทมากที่สุด

2. ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้

ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
รายได้ในปัจจุบันจะลดลงชั่วคราวจากสถานการณ์การเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019)	3.58	1.09	มาก
รายได้ในปัจจุบันจะลดลงถาวรจากสถานการณ์การเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019)	3.33	1.05	ปานกลาง
ในอนาคตรายได้จะลดลงจากสถานการณ์การเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019)	3.56	1.00	มาก
รวม	3.49	0.91	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รายได้ในปัจจุบันจะลดลงชั่วคราวจากสถานการณ์การเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.58) รองลงมาในอนาคตรายได้จะลดลงจากสถานการณ์การเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.56) และรายได้ในปัจจุบันจะลดลงถาวรจากสถานการณ์การเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019) อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.33) ตามลำดับ

3. การคิดเชิงบัญชีเพื่อการออม แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การคิดเชิงบัญชีเพื่อการออม

การคิดเชิงบัญชีเพื่อการออม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การตัดสินใจโดยใช้การคิดเชิงบัญชี	3.09	.77	ปานกลาง
บัญชีคิดในใจ	3.16	.77	ปานกลาง
ขอบเขตของปัญหาและใช้การคิดเชิงบัญชีอย่างยืดหยุ่น	2.78	1.04	ปานกลาง
รวม	3.25	.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบัญชีคิดในใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$) รองลงมาการตัดสินใจโดยใช้การคิดเชิงบัญชี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.09$) และขอบเขตของปัญหาและใช้การคิดเชิงบัญชีอย่างยืดหยุ่น (การจัดกลุ่มทางเลือกและพลวัตการใช้การคิดเชิงบัญชี) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.78$)

4. การทดสอบสมมติฐาน ในการวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐาน 2 ข้อ ได้แก่

4.1 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมหลังการเกิดโรคระบาดโควิดแตกต่างกัน โดยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุต่างกันให้มีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมในด้านบัญชีคิดในใจต่างกันโดยประชาชนกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่ามีการคิดในใจสูงกว่ากลุ่มประชาชนที่มีอายุมากกว่า และกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมในภาพรวมต่างกัน และในรายด้านต่างกันในการตัดสินใจโดยใช้การคิดเชิงบัญชี และบัญชีคิดในใจ โดยกลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นกลุ่มที่มีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ ส่วนประชาชนที่มีเพศและรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมไม่แตกต่างกัน

4.2 ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้มีความสัมพันธ์ต่อการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออม โดยผลการทดสอบสมมติฐานแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้มีความสัมพันธ์ต่อการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออม

ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อการออมของประชาชน	การตัดสินใจโดยใช้การคิดเชิงบัญชี	บัญชีคิดในใจ	ความคิดต่อขอบเขตของปัญหาและใช้การคิดเชิงบัญชีอย่างยืดหยุ่น	รวม
	1.19** (.00)	.15** (.01)	.18** (.00)	2.19** (.00)

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อการออมของประชาชนคนไทย มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมในภาพรวม ($R = 2.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทุกด้านโดยด้านการตัดสินใจโดยใช้การคิดเชิงบัญชี ($r = 1.19$) บัญชีคิดในใจ ($r = .15$) และความคิดต่อขอบเขตของปัญหาและใช้การคิดเชิงบัญชีอย่างยืดหยุ่น ($r = .18$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้ได้อยู่ในระดับมาก โดยประชาชนเห็นว่ารายได้ในปัจจุบันจะลดลงชั่วคราวจากสถานการณ์การเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019) และในอนาคตรายได้จะลดลงจากสถานการณ์การเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019) ทั้งนี้ เนื่องจากโรคระบาดไวรัสโคโรนา มีผลทั้งต่อสุขภาพ และเศรษฐกิจในสังคมต่อทุกคนในวงกว้าง โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กล่าวว่าภาวะเศรษฐกิจสังคมล่าสุด พบว่าตั้งแต่มีการระบาดของ COVID-19 มีการว่างงานเพิ่มขึ้นสูงสุด โดยมีผู้ว่างงาน 8.7 แสนคน คิดเป็นอัตรา

การว่างงานที่ร้อยละ 2.25 (TNN Wealth, 2564) โดยเฉพาะแรงงานในภาคบริการได้รับผลกระทบเป็นวงกว้างมากที่สุด (กิริยา กุลกลการ และคณะ, 2563: ค)

2. กลุ่มตัวอย่างมีระดับการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรายทอง เลิศเปียง (2557: 15) ศึกษาพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาสาขาการบัญชีคณะบริหารธุรกิจ โรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยีพบว่านักศึกษามีการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลหรือการคิดเชิงบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2561 อ้างถึงในสถาบันวิทยาการตลาดทุน, 2562: 12) พบว่า ประชาชนเกือบร้อยละ 30 ของครัวเรือนในประเทศไทยที่ไม่มีการออม และอีกเกือบร้อยละ 20 ของครัวเรือนที่ถึงแม้จะมีการออม แต่ไม่ได้ออมอย่างจริงจัง และสอดคล้องกับ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2559: ข) พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมการออมในระดับปานกลาง

3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมแตกต่างกัน โดยกลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นกลุ่มที่มีการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มที่มีอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ เนื่องจากภาครัฐไม่มีการลดเงินเดือนจึงทำให้ไม่ได้เดือดร้อนเท่ากับอาชีพอื่นๆ ที่คิดว่าเมื่อเกิดภาวะวิกฤติขึ้นควรจะมีการเก็บออมไว้ล่วงหน้าเพื่อสำรองเงินไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลทิพย์ ศาสตรระจุ และคณะ (2563: 135) ที่ศึกษาเรื่อง “คิดใหม่ ไทยก้าวต่อ” เพื่อการขับเคลื่อนสังคมไทยหลังวิกฤติการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาในบทบาทของมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่าบุคคลที่ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด คือ อาชีพข้าราชการเพราะมีเงินเดือนประจำและไม่ถูกลดเงินเดือน

4. ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อการออมของประชาชนคนไทยมีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบัญชีเพื่อการออม สอดคล้องกับสถานการณ์ในประเทศไทยที่พบว่าเมื่อมีการระบาดของไวรัสโคโรนาเกิดขึ้นทำให้ประชาชนมีการออมที่สูงขึ้น (วชิรวัฒน์ บานชื่น, 2564) ทั้งนี้ เนื่องมาจากบุคคลเกิดความกังวลในอนาคตที่ไม่มีความแน่นอนจึงทำให้ต้องเก็บออมเงินไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคต

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้องค์ความรู้ ดังนี้

1. เมื่อเกิดภาวะวิกฤติเงินออมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมากเพราะสามารถนำมาใช้จ่ายในยามจำเป็น
2. การคิดเชิงบัญชีเพื่อการออมมีความจำเป็นเพราะจะทำให้สามารถออมเงินให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในอนาคตที่ไม่มีความแน่นอนได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ในเชิงนโยบายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และสถานประกอบการควรมีการส่งเสริมเรื่องการออมให้แก่พนักงานอย่างจริงจังและเป็นระบบ เช่น บังคับออมร้อยละ 10 ของเงินเดือน หรือให้สวัสดิการด้วยการซื้อหุ้นของบริษัทเพราะเงิน

ออมนั้นมีความสำคัญสำหรับคุณภาพชีวิตของประชาชนหรือพนักงานเป็นอย่างมากเมื่อเกิดภาวะวิกฤติหรือ
 ธรรมชาติจะทำให้ไม่ลำบากมีความมั่นคงในชีวิต

1.2 ในระดับบุคคล ประชาชนควรศึกษาหาความรู้เรื่องการออมและลงมือออมเงินด้วยตนเอง
 เช่น การลงทุนในหุ้น ฝากธนาคาร หรือลงทุนด้านอื่นๆ เพราะจะเป็นหลักประกันความมั่นคงในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณในการศึกษาซึ่งทำให้ได้ข้อมูลในภาพ
 ใหญ่ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกในระดับปัจเจกบุคคลควรศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อนำข้อมูลมาอธิบายใน
 รายละเอียดปลีกย่อยให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้นเช่น ทำไมเมื่อเกิดไวรัสโคโรนา 2019 ขึ้นจึงจำเป็นต้องมีการออม

2.2 ควรศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติมในประเด็นของผู้ที่มีความสามารถในการออมและไม่เดือดร้อน
 เมื่อเกิดไวรัสโคโรนาเพื่อเป็นกรณีศึกษาตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการออม

เอกสารอ้างอิง (References)

กิริยา กุลกลการ อนันต์ ภาวสุทธิไพจิฐ และศุทธาภา นพวิญญวงศ์. (2563). ผลกระทบของ COVID-19 ต่อ
 การส่งเสริมการมีงานทำ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กุลทิพย์ ศาสตรระจุ และคณะ. (2563). “คิดใหม่ ไทยก้าวต่อ” เพื่อการขับเคลื่อนสังคมไทยหลังวิกฤติการ
 ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาในบทบาทของมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิปิด
 ทองหลังพระฯ.

ทรายทอง เลิศเปียง. (2557). “พฤติกรรมทางการเงินส่วนบุคคล ของนักศึกษาสาขาการบัญชีคณะ
 บริหารธุรกิจ โรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยี”. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 6 มกราคม-มิถุนายน 2557: 15-26.

ประธาน จิวจินดา. (2562). “การออมภาคครัวเรือนของไทย...แนวโน้มและข้อจำกัด” แหล่งที่มา:
<https://www.bangkokbiznews.com/social/855981>.

วชิรวัฒน์ บานชื่น. (2564). “เงินออมที่เพิ่มขึ้นมากในช่วงวิกฤติโควิด จะถูกนำมาใช้จ่ายมากขึ้นหรือไม่”
 แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/business/feature/2153123> เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม
 2564.

สถาบันวิทยาการตลาดทุน. (2562). การออมเพื่อประชากรวัยทำงาน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยาการตลาดทุน.

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559).
 กลยุทธ์ส่งเสริมการออมให้แก่วัยผู้ใหญ่เพื่อเตรียมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ. กระทรวงการ
 พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

Cronbach, L. J. (1990). *Essential of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins
 Publisher.

Friend, I. (1985). *The Policy Options for Stimulating National Saving*. Rodney L. White.
 Philadelphia, PA: University of Pennsylvania, Center for Financial research.

Summers, L. (1985). *Issues in National Saving Policy* (Working paper No. 1710). Massachusetts:
 National Bureau of Economic Research.

- Thaler, R.H. (1980, March). "Toward a Positive Theory of Consumer Choice". **Journal of Economic Behavior and Organization**. 1(1): 39-60.
- _____. (1990). "Anomalies; Saving, Fungibility, and Mental Accounts". **Journal of Economic Perspectives**. 4(1): 193-205.
- TNN Wealth. (2564). "สภาพัฒน์ เผยช่วงโควิด ทำคนไทยตกงานแล้ว 8.7 แสนคน". แหล่งที่มา: <https://news.trueid.net/detail/6EVJJ5vG6OVE> เมื่อ 24 ธันวาคม 2564.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: an introductory analysis**. (3rd ed.). New York: Harper and Row.